

Основними принципами функціонування системи управління витратами виробництва є: єдність підходів на різних рівнях управління, планування, обліку, калькулювання, оцінки та аналізу; управління витратами на різних стадіях технологічного процесу; органічне поєднання зниження витрат із досягненням високої якості продукції; запобігання появі зайвих витрат; широке впровадження найбільш ефективних методів зниження витрат; орієнтація системи планування, обліку і калькулювання на зниження витрат, удосконалення інформаційного забезпечення; підвищення інтересу менеджерів і персоналу до зниження витрат; ідентифікація й управління трансакційними витратами.

Нами обґрунтовано систему показників оцінки ефективності управління витратами на підприємствах яєчного птахівництва за такими напрямками: загальні показники ефективності підприємства (вихід яєць на 1 ц корм. од.; кількість продукції у натуральному і вартісному виразі на 1 люд.-год або 1 середньорічного працівника; затрати праці на 1000 шт. яєць, люд.-год; собівартість 1000 шт. яєць, грн; виробництво яєць на 1 птахомісце і на 1 м² площі вирощування, шт.; прибуток у розрахунку на 1 середньорічного працівника галузі, на 1000 яєць, на 1 м² виробничої площі або птахомісце, грн; рентабельність виробництва яєць, %); показники економічності менеджменту підприємства (частка витрат на управління у загальній сумі виробничих витрат, %; частка заробітної плати менеджменту в річному фонді заробітної плати підприємства; частка управлінського персоналу, який має стаж роботи на підприємстві та в галузі понад 5 років, %; рентабельність витрат на управління, %); показники продуктивності праці менеджменту – вироблено яєць на 1 працівника менеджменту, шт.; вартість реалізованої продукції на 1 працівника менеджменту, тис. грн; прибуток на 1 людину-день, витрачений на менеджмент, грн.

Доведено, що доцільність впровадження тих або інших заходів, спрямованих на підвищення ефективності підприємств яєчного птахівництва, необхідно визначати на основі оцінки вже досягнутого рівня ефективності.

Мар'яна СВИНТУХ

Тернопільський національний економічний університет

ЕВОЛЮЦІЯ ПОГЛЯДІВ ЩОДО БІДНОСТІ

Постановка проблеми. На початку нового Тисячоліття основною стратегічною метою для всіх країн світу стала проблема сталого людського розвитку. У Декларації Тисячоліття Організації Об'єднаних Націй, що була затверджена у 2000 році, визначені 8 головних Цілей Розвитку Тисячоліття. Для України визначеними Цілями Розвитку є наступні:

1. подолання бідності;
2. забезпечення якісної освіти впродовж життя;
3. забезпечення гендерної рівності;
4. зменшення дитячої смертності;

5. поліпшення здоров'я матерів;
6. Обмеження поширення ВІЛ-інфекції СНІДу та туберкульозу і започаткування тенденції до скорочення їхніх масштабів забезпечення;
7. Сталий розвиток довкілля [1].

Як бачимо, проблема подолання бідності є однією з найважливіших глобальних проблем людства. Більшість країн світу намагаються вирішити цю проблему. В Україні проблема бідності з'явилася відносно недавно, після отримання незалежності. В Радянському Союзі проблеми бідності не існувало, тому що про яку проблему бідності можна говорити в країні, де всі громадяни мають однаковий рівень доходів.

Бідність – соціальне положення, що характеризується відсутністю необхідних матеріальних засобів для того, щоб впровадити «нормальне» (відповідно до норм прийнятих суспільством) життя, наприклад, неможливість прогодувати свою родину, дати освіту дітям чи забезпечити сім'ю якісним медичним обслуговуванням [2].

Проблема бідності викликає увагу у багатьох вчених. Явище бідності та проблеми, пов'язані з бідністю досліджували та досліджують як зарубіжні так і вітчизняні вчені. Вперше систематичне дослідження проблем бідності провів на початку ХХ століття Бенджамін Сібом Роунтрі, йому ж належить перший формальний опис бідності, для чого він ввів концепцію мінімального споживчого кошика [3].

Основні положення, що визначають загальні теоретико-методологічні основи щодо подолання бідності, базуються на концепціях провідних представників економічної думки XVIII-XX ст.: Ч. Бута, О. Льюїса, Т. Мальтуса, К. Маркса, Ж. Прудона, Е. Реклю, Д. Рікардо, С. Роунтрі, А. Сміта, Г. Спен-сера. Проблема бідності перебуває у центрі уваги провідних вітчизняних та зарубіжних вчених: Ю. Архангельського, Д.П. Богині, О.М. Бородіної, К. Верфа, І.Ф. Гнибіденко, С. Калініної, В. Куценко, Е. Лібанової, Р. Нурєєва, І.М. Прибиткової, Т. Репіної, А. Сена, Л. Черенько, В.С. Шишкіна.

На початку XVIII ст. сформувалося переважно два підходи у вивченні бідності: соціал-дарвіністський та егалітарний [4]. Прихильниками першого підходу вважалися такі економісти, як А. Сміт, Д. Рікардо, Т. Мальтус, Г. Спенсер, Ж. Прудон, Ф. Гіддінгс. В основу цієї концепції покладена теорія Ч.Дарвіна про виникнення видів і виживання найсильніших шляхом природного відбору.

Основні постулати цієї теорії полягали у тому, що особиста відповідальність за матеріальний добробут домогосподарства покладена на індивідуума. Другий підхід щодо дослідження бідності, отримав назву егалітарний, або соціал-врівноважений, прихильниками якого були К. Маркс, Ф. Енгельс, Е. Реклю. Вони трактували бідність однозначно як соціальне лихо і заохочували до її викорінення шляхом більш врівноваженого розподілу доходів між суспільством. К. Маркс і Ф. Енгельс розглядали бідність як прогресуючу тенденцію злиденності робочого класу, а рівень бідності як відношення до рівня життя багатих капіталістів [5]. На думку Е. Реклю бідні розподіляються на власне бідних, як забезпечені засобами для існування; та на злидених, які

не забезпечені фізіологічним мінімумом [6]. Механізмом подолання бідності є рівний розподіл продуктів і товарів між всіма верствами населення „варто змінити відносини й запанує абсолютна рівність”. Ці ідеї сформуvalи соціальну основу механізму подолання бідності.

Література

1. Садовенко А. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: Садовенко А., Масловська Л., Серета В., Тимочко Т. – 2 видання – К.; 2011. – 392 с.
2. Скуратівський В.А. Основи соціальної політики: Навч. посіб. / Скуратівський В.А., Палій О.М.– К.: МАУП, 2002. – 200 с.
3. Кривоконь Н.І. Проблеми соціальної політики та соціальної роботи в Україні: навчальний посібник / Н.І. Кривоконь. – Чернігів.: 2010. – 104 с.
4. Городецька М.О. Еволюція поняття багатства та її вплив на розвиток економічної теорії / М.О. Городецька // «Науковий вісник Академії Муніципального Управління», серія «Економіка», № 7, 2009. – С. 36-48.
5. Ільчина Н.В. Економічний аналіз бідності в Україні: теоретичні аспекти / Н.В. Ільчина, Л.І. Краснікова // Наукові записки. Економічні науки. – К.: КМ Академія. – 2004. – Т. 30. – С. 91-97.
6. Гобсон Дж. Проблемы бедности и безработицы / Дж. Гобсон // Проблемы бедности и безработицы. – СПб.: Общественная библиотека, 1900. – 366 с.

Ірина СОЛОВЕЙ

Тернопільський національний економічний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ЗЕРНОВОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ

Конкурентоспроможність аграрної продукції визначається порівняно до продукції конкурентів ліпшим співвідношенням сукупності якісних і вартісних характеристик при їхній відповідності вимогам ринку, що забезпечує максимальне задоволення потреб і створює перевагу продукції на конкурентному ринку.

Конкурентні переваги такого товару, як зерно, можна охарактеризувати рівнем переваги низки параметрів: економічних, консументних, нормативних, екологічних та маркетингових.

Проведений порівняльний аналіз параметрів конкурентоспроможності зернових культур із України та інших провідних зернових держав (зокрема, США, Канади, ЄС) показав, що головними у забезпеченні конкурентоспроможності вітчизняної аграрної продукції на світовому ринку є економічні критерії (зокрема, низькі експортні ціни) [3]. Водночас консументні та нормативні параметри реалізуються частково, а екологічні та маркетингові критерії майже не використовуються експортерами у формуванні конкурентних переваг українського зерна на світовому ринку, що знижує ефективність,